

Силабус курсу
Українська драматургія XIX-XX століть:
жанри, конфлікти, характери

Освітній ступінь – магістр

Галузь знань: 01 Освіта / Педагогіка

Спеціальність: 014.01 Середня освіта (Українська мова і література)

Освітньо-професійна програма «Українська мова і література»

Кількість кредитів – 4,5

Рік підготовки, семестр – 1 рік, 2 семестр

Компонент освітньої програми: вибіркова

Дні занять: згідно з розкладом

Консультації: згідно з графіком

Мова викладання: українська

Керівник курсу

	к. філол. н., доц. Вашків Леся Петрівна
Контактна інформація	filolog027@elr.tnpu.edu.ua

Опис дисципліни

Метою курсу «Українська драматургія XIX-XX ст.: жанри, конфлікти, характери» є набуття студентами знань про особливості розвитку української драматургії (від початків нової літератури до останнього часу); з акцентом на генологічному аспекті, характеристиці особливостей конфліктів в їх історико-мистецькому розвитку, еволюції характерів; поглиблення розуміння культурних традицій творення драматургії на західноукраїнських землях; здобуття необхідних викладачеві-словеснику навичок аналізу сценічного втілення художніх зразків національної драматургії через перегляд театральних репертуарів та глядацько-рецензійну участь у «Тернопільських театральних вечорах».

Зміст дисципліни «Українська драматургія XIX-XX ст.: жанри, конфлікти, характери» розроблено на основі відповідних положень щодо підготовки фахівців-філологів, норм та традицій вищої університетської освіти, а також профілю освітньої програми.

Навчальний контент

	Теми	Результати навчання
1	ТЕМА 1. ОСОБЛИВОСТІ ТВОРЕННЯ І ПОБУТУВАННЯ ДРАМАТУРГІЧНИХ ТВОРІВ У ДАВНЬОМУ УКРАЇНСЬКОМУ ПИСЬМЕНСТВІ.	Знати особливості появи і функціонування усіх жанрових різновидів шкільної драми (культивованої у Києво-Могилянській академії) та народної (вертепної) драми. Знати творців та виконавців інтермедій.
2	ТЕМА 2. СВОЄРІДНІСТЬ ХУДОЖНЬОЇ СИСТЕМИ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ДРАМАТУРГІЇ У ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ ХІХ СТОЛІТТЯ.	Знати драматургічну творчість І. Котляревського, Г. Квітки-Основ'яненка, В. Гоголя, М. Костомарова, Т. Шевченка, Л. Глібова, Я. Кухаренка та ін. Розуміти особливості розвитку драматургічних жанрів в аналізований період.
3	ТЕМА 3. «ТЕАТР КОРИФЕЇВ» В ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ.	Знати час появи, умови функціонування і розвитку «театру корифеїв», називати імена представників, їхні твори; вміти визначити роль «театру корифеїв» в історії формування української класичної драматургії.
4.	ТЕМА 4. ЖАНР КОМЕДІЇ В УКРАЇНСЬКОМУ ПИСЬМЕНСТВІ ДРУГОЇ ПОЛОВИНІ ХІХ СТОЛІТТЯ.	Знати творців жанру (І. Карпенко-Карий, М. Кропивницький, М. Старицький, Б. Грінченко, І. Франко та ін.). Називати твори, написані у жанрі комедії. Удосконалювати навички аналізу комедії як літературного жанру.
5	ТЕМА 5. УКРАЇНСЬКА КЛАСИЧНА ДРАМА: ТВОРЦІ І ТВОРИ.	Знати творців жанру, називати їхні твори, розрізняти жанрові різновиди драми. Удосконалювати навички аналізу драми як літературного жанру на прикладі творів, написаних у ХІХ ст.
	ТЕМА 6. ТРАДИЦІЇ І НОВАТОРСТВО У ЖАНРІ УКРАЇНСЬКОЇ ТРАГЕДІЇ.	Знати визначення жанру. Називати твори зазначеного жанру та їх авторів (М. Костомаров, І. Карпенко-Карий та ін.). Розрізняти історичну драму та трагедію на прикладі творів української драматургії.
	ТЕМА 7. ДРАМАТУРГІЧНА ТВОРЧІСТЬ І.Я. ФРАНКА.	Знати драматургічну спадщину І. Франка; праці Франка, присвячені питанням історії та теорії драми. Уміти аналізувати зразки жанру театральної рецензії з творчої практики І. Франка.

	ТЕМА 8. БАГАТСТВО ЖАНРОВИХ ФОРМ І ХАРАКТЕР КОНФЛІКТІВ У ДРАМАТУРГІЧНІЙ СПАДЩИНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ.	Знати драматургічні твори Лесі Українки у розмаїтті жанрів, конфліктів, характерів. Уміти аналізувати її авторські версії «світових сюжетів»; естетичні та громадянські імпульси драматургії письменниці. Характеризувати літературно-критичні праці Лесі Українки про сучасний їй західноєвропейський та український театр і драматургію.
	ТЕМА 9. ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОГО ТЕАТРУ І ДРАМАТУРГІЇ В ДОБУ МОДЕРНІЗМУ.	Знати здобутки українських драматургів-модерністів В. Винниченка, О. Олеся, Л. Старицької-Черняхівської, С. Черкасенка, Г. Хоткевича та ін. у розмаїтті їх жанрових форм, проблематики, специфіки конфліктів та новизни характерів. Орієнтуватися у спадщині М. Вороного-театрального критика.
	ТЕМА 10. ДРАМАТУРГІЯ І ТЕАТР ХІХ-ХХ СТОЛІТЬ НА ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЛЯХ.	Знати історію українського театру на західноукраїнських землях («Руська бесіда», «Тернопільські театральні вечори» та ін.). Називати імена письменників та їхні твори. Аналізувати «карту гастролей» східно- і західноукраїнських театрів.
	ТЕМА 11. УКРАЇНСЬКА ДРАМАТУРГІЯ 20-30-х РОКІВ ХХ СТОЛІТТЯ.	Уміти окреслити внесок М. Куліша, Я. Мамонтова, І. Кочерги, О. Довженка, Ю. Яновського, Є. Плужника та ін. у розвиток української драматургії. Знати їхні твори (із зазначенням жанру), вміти аналізувати характер конфліктів, давати оцінку драматичних подій 30-х років в Україні.
	ТЕМА 12. УКРАЇНСЬКА ДРАМАТУРГІЯ В ЕМІГРАЦІЇ (ХХ СТОЛІТТЯ).	Знати творчість Б. Бойчука, В. Вовк та ін. у розмаїтті драматичних жанрів та конфліктів. Уміти аналізувати створені характери крізь призму традицій та новаторства.
	ТЕМА 13. УКРАЇНСЬКА ДРАМАТУРГІЯ ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ ХХ СТОЛІТТЯ	Знати проблематику драматургічних творів М. Стельмаха, Вал. Шевчука, Ю. Щербака, І. Драча, Л. Костенко. Вміти визначати їх жанрові форми.
	ТЕМА 14. СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА ДРАМАТУРГІЯ	З'ясувати роль творчого внеску Я. Верещака, В. Фольварочного, Неди Неждани в розвиток сучасного літературного процесу. Знати стан сценічного втілення їх драматургічного

		добробку на театральному кону сучасної України.
	ТЕМА 15. ХУДОЖНІ ШУКАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ДРАМАТУРГІВ ПОСТ-МОДЕРНІСТІВ.	Знати твори О. Ірванця, А. Дністрового, Б. Жолдака, Л. Подерв'янського, П. Ар'є. Вміти аналізувати їх поетикальні особливості, визначати жанрову специфіку. Знати новітні українські театри та творчі об'єднання/спілки драматургів в Україні.

Формування програмних компетентностей

Індекс в матриці ОП	Програмні компетентності
ЗК 08	Науково-дослідницька. Здатність виконувати навчально-дослідні завдання; володіння науково-дослідними методами відповідного фахового спрямування. Критична обізнаність та інтелектуальна чесність.
ФК 03	Літературознавча. Знання про основні тенденції розвитку і своєрідність літературного процесу, зміст естетичних теорій, методів, напрямів, стилів і жанрів української літератури, історії зарубіжної літератури, фольклору. Розуміння основних проблем теорії літератури: література та дійсність, генезис і функція літератури, зміст і форма в літературі, критерій художності, літературний процес, літературний стиль, художній метод в літературі; проблем поетики: образ, ідея, тема, поетичний рід, жанр, композиція, поетична мова, ритм, вірш, фоніка в їх стильовому значенні. Здатність використовувати в професійній діяльності системні знання про основні періоди розвитку літератури, що вивчається, від давнини до XXI століття, еволюцію напрямів, жанрів і стилів, чільних представників та художні явища, а також знання про тенденції розвитку світового літературного процесу та української літератури.
ФК 06	Літературознавчо-критична. Здатність осмислювати мистецтво слова як систему систем.

Літературні джерела

1. Антонович Д. Триста років українського театру. 1619-1919. Прага: Укр. громад. вид. фонд, 1925. 272 с.
2. Хропко П.П. Українська драматургія першої половини XIX ст. Київ, 1972.
3. Вашків Л.П. Риси творчого портрета Лесі Українки-драматурга. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка. Серія: Літературознавство* / за ред. д.ф.н. М.П. Ткачука. Тернопіль : ТНПУ, 2019. Вип. 51.
4. Івашків В.М. Українська романтична драма 30-80-х років XIX ст. Київ, 1990.
5. Івашків В.М. Іван Тобілевич (Карпенко-Карий). Нарис життя і творчості. Тернопіль : Навчальна книга «Богдан», 2011.
6. Український драматичний театр. Нариси історії : у 2 т. Київ, 1967.
7. Українка Леся. Новітня суспільна драма. *Українка Леся. Збір. творів у 12 т.* Т. 8. Київ : Наукова думка, 1977.
8. Забужко О. Notre Dame d'Ukraine: Українка в конфлікті міфологій. Київ : Факт, 2007. 640 с.
9. Шерех Ю. Театр Лесі Українки чи Леся Українка в театрі? *Шерех Ю. Пороги і заборіжжя. Література. Мистецтво. Ідеології.* Три томи. Харків : Фоліо, 1998. Т. 1. С. 379–389.
10. Літературознавча енциклопедія: У двох томах. Т. 1 / авт.-уклад. Ю.Ковалів. Київ : ВЦ «Академія», 2007. 608 с.
11. Франко І.Я. Нарис історії українсько-руської літератури до 1890 року. *Франко І.Я. Збір. Творів у 50 т.* Т. 41. Київ : Наукова думка, 1984.
12. Франко І.Я. З останніх десятиліть XIX в. *Франко І.Я. Збір. Творів у 50 т.* Т. 41. Київ : Наукова думка, 1984.
13. Хороб С. «Драма – моя стародавня страсть...»: драматургія і театр І. Франка. Івано-Франківськ : Місто НВ, 2016. 268 с.
14. Хороб С. Світло її духовного генія. Драматургія Лесі Українки на тлі європейської модерної драми. *Перевал.* 2016. № 1–2. С. 137–142.
15. Українка Леся, Шевчук С., Забужко О. Апокриф. Чотири розмови про Лесю Українку. Київ : Вид. дім «Комора», 2020. 630 с.
16. Старицька-Черняхівська Л. Двадцять п'ять років українського театру (Спогади та думки). *Старицька-Черняхівська Л. Драматичні твори. Проза. Поезія. Мемуари.* Київ : Наукова думка, 2000. С. 630-740.
17. Залеська-Онишкевич Л. Текст і гра. Модерна українська драма. Львів : Літопис, 2009. 472 с.
18. Архів розстріляного відродження. Т. 2. Лесь Курбас і театр «Березіль»: Архівні документи (1927-1988). Київ : Смолоскип, 2016. 504 с.
19. Бувальщина: Драми. Комедії. Діалоги. Водевіль / упоряд., авт. передм. приміт. О.Ф. Ставицький. Київ : Дніпро, 1990. 415 с.
20. Розстріляне відродження : антологія 1917–1933 : поезія – проза – драма – есей / упорядкув., передм., післям. Ю. Лавріненка ; післям. Є. Сверстюка. Київ : Смолоскип, 2008. 976 с.

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються нижчим балом (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату через поважні причини.
- **Політика щодо академічної доброчесності:** списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т. ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань під час заняття.
- **Політика щодо відвідування:** відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбутись в он-лайн режимі за погодженням із керівником курсу.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується таким чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Теми 1-15 – усне опитування, тести, завдання, презентації	90
Есе (підсумкова залікова робота)	10

До силабусу також готуються матеріали навчально-методичного комплексу:

- 1) Навчальний контент (конспекти лекцій)
- 2) Тематика та зміст практичних робіт
- 3) Завдання для підсумкового контролю (теми есе/презентацій)
- 4) Електронне навчання в системі MOODLE